

Illegitimiteten af vold, voldens legitimitet

Hvad er vold? Hvem får lov til at definere det? Har den en plads i jagten på frihed? Disse oldgamle spørgsmål blev igen bragt frem under the Occupy Movement¹. Men denne diskussion drejer sig aldrig om det vigtigste; mens nogen delegitimerer vold, skaber selve sprogbbruget om legitimitet en vej for autoriteterne at bruge mod os.

”På trods af, at der var rækker af politi på heste, og politi med hunde, som på hovedgaden udenfor politistationen rykkede frem for at presse oprørerne tilbage, var der betydelige elementer af vold, som de ikke kunne nå.”

- The New York Times, on the UK riots of August 2011

Under FTAA² topmødet i 2001 i Quebec City (Canada), rapporterede en avis at volden brød ud, da demonstranter begyndte at kaste tåregasbeholdere tilbage i urobetjentenes rækker. Når der er en opfattelse af at autoriteterne har en legitim monopol på magt, så bliver »vold« ofte brugt til at betegne en illegitim brug af magt – alt der forstyrrer eller undslipper deres kontrol. Dette gør på en måde begrebet flydende, siden det også forstås at betyde ”vold eller trussel uden samtykke”.

---

1 The **Occupy movement**, var en international progressiv, socio-politisk bevægelse, som udtrykte opposition mod social og økonomisk ulighed og mod manglen på ”sand demokrati”. Den sigtede primært mod at fremme social og økonomisk retfærdighed og nye former for demokrati.

2 FTAA (Free Trade Area of the Americas)

Det bliver yderligere kompliceret af, at vores samfund er baseret på, og gennemsyret af vold og trusler, som ikke er samtykkebaserede. Er det ikke voldeligt, at leve på koloniserede områder, at ødelægge økosystemer gennem vores daglige forbrug, og at drage fordel af økonomiske forhold, som er tvunget igennem ved at holde en pistol for panden på andre? Er det ikke voldeligt, at bevæbnede vagter holder mad og land – engang noget der blev delt af alle – væk fra dem som har brug for det? Er det mere voldeligt, at gøre modstand mod politiet, som smider folk ud af deres hjem end at ignorere, at folk bliver gjort hjemløse? Er det mere voldeligt at kaste tåregasbeholdere tilbage på politiet, end at fremstille dem som kaster dem *tilbage* som voldelige, og dermed give politiet frit spil til at gøre endnu værre ting?

Under disse forhold, er der ikke noget der hedder ikke-vold – det tætteste vi kan håbe at komme på det, er ved at benægte den vold og de trusler som er fremstillet af fortalernes for herskernes vold. Og når *så* mange mennesker drager fordel af de privilegier, som denne vold giver dem, så er det naivt at tro, at vi kan forsvare os selv og andre afvigere, uden at overtræde mindst et par bankers og udlejerens ønsker. Så i stedet for at spørge om en handling er voldelig, så ville vi gøre klogere i at spørge: *bekæmper volden magthierarkier, eller forstærker den dem?*

Det [ovenstående] er det grundlæggende anarkistiske spørgsmål. Vi kan stille det i hver en situation; hvert et yderligere spørgsmål omhandlende værdier, taktikker, og strategier følger efter dette spørgsmål. Når spørgsmålet kan blive fremsat således, hvorfor ville man så ønske at bringe debatten tilbage til opdelingen mellem vold og ikke-vold?

Diskussionen om vold og ikke-vold er attraktiv, mest af alt fordi den tilbyder en nem måde hvorpå man kan hævde at være moralsk overlegen. Hvilket virker forførende, både ift. at kunne kritisere staten og at konkurrere mod andre aktivister ift. at få indflydelse. Men i et hierarkisk samfund, vil dét at være moralsk overlegen, ofte forstærke hierarkiet.

Legitimitet er en af de valutaer som er ulige fordelt i vores samfund, gennem hvilket dets [samfundets, red.] skævheder bliver opretholdt. At definere folk eller handlinger som voldelige er en metode brugt til at ekskludere nogen fra diskussionen omkring legitimitet, at lukke munden på dem og holde dem ude. Dette paralleliserer og forstærker andre former for marginalisering: en velhavende hvid person kan handle »ikke-voldeligt« på måder som ville blive set som voldeligt, hvis det var en fattig ikke-hvid person, som gjorde det samme. I et ulige samfund, er definitionen af ”vold” ikke mere neutral end noget som helst andet redskab.

At definere folk eller handlinger som voldelige har også øjeblikkelige konsekvenser: Det retfærdiggør brugen af magt imod dem. Dette har været en afgørende metode i praktisk talt alle kampagner som angriber ikke-hvide lokalbefolkninger, protestbevægelser, og andre som er på den »forkerte« side af kapitalismen. Hvis man har deltaget i rigelige mobiliseringer, så ved man, at det ofte er muligt at forudse præcist hvor meget vold politiet vil bruge, ud fra hvordan begivenheden bliver fremlagt i nyhederne dagen i forvejen. I denne forbindelse kan »de kloge« og endda rivaliserende organisatorer deltage i demostyring side om side med politiet, og fastslå hvem der er et legitimt mål ud fra hvordan de fremstiller narrativet.

På etårs dagen for opstanden i Egypten³, ophævede militæret undtagelsestilstandslovene [Emergency Laws] - »undtagen i uromager-relaterede sager.« Den folkebrede omvæltning i 2011, havde tvunget autoriteterne til at legitimere, hvad der tidligere var uacceptable former for modstand, eftersom Obama karakteriserede modstanden som »ikke-voldelig«, en modstand hvor tusinder havde kæmpet mod politiet og brændt politistationer ned. For at kunne re-legitimere det juridiske apparat i diktaturet, var det nødvendigt at skabe en ny distinktion mellem voldelige »uromagere« og resten af befolkningen. Men indholdet af denne distinktion blev aldrig tydeliggjort; i praksis er en »uromager« blot en person som er et mål for undtagelsestilstandslovene [Emergency Laws]. Fra autoriteternes perspektiv ville det ideelt set betyde, at *selve voldens påførelse* ville være tilstrækkeligt til at fremstille denne volds ofre som voldelige – dvs. som legitime mål.

Så når en tilstrækkelig bred del af befolkningen deltager i oprøret, så er autoriteterne nødt til at omdefinere det som værende ikke-voldeligt, selv hvis det tidligere ville have været betragtet som voldeligt. Hvis ikke de gør det, så vil opdelingen mellem vold og legitimitet muligvis udhules – og uden den opdeling ville det være meget sværere at retfærdiggøre brugen af magt imod dem som truer status quo. Det gælder ud fra samme logik, at jo flere ting vi tillader, at autoriteterne definerer som vold, jo mere vil de indordne under denne 'kategori', og jo større fare vil vi alle være i.

En konsekvens af de seneste mange årtier med selverklæret ikke-voldelig civil ulydighed, er at nogle folk opfatter selv dét at nogen hæver stemme som værende voldeligt; dette gør det

---

3 Den **Egyptiske revolution i 2011**, bestod af demonstrationer, besættelser af paladser, ikke-voldelig civil modstand, voldelig civil ulydighed og oprør, og strejker. Millioner af demonstranter som spændte bredt over socio-økonomiske og religiøse baggrunde, som krævede Præsident Mubarak fjernet.

muligt at portrættere dem, som tager selv de mindste skridt for at beskytte dem selv mod politiets vold, som voldelige uromagere.

”Individerne som kædede armene og aktivt protesterede, det er i sig selv en voldshandling... at kæde arme som former menneskekæde, når de er blevet beordret at flytte sig er ikke en ikke-voldelig protest.”

– UC politiinspektør Margo Bennett. Citeret i The San Francisco Chronicle, der retfærdiggør brugen af magt mod studenterne fra »University of California at Berkeley«.

Herskernes redskaber:

***Delegitimering,
Misrepræsentation,
og Splittelse***

[...]

Legitimitetens tiltrækning

Når vi gerne vil tages seriøst er det fristende at påberåbe sig legitimitet på alle de måder vi kan. Men hvis vi ikke vil forstærke hierarkierne i vores samfund, så skal vi passe på ikke at godkende former for legitimitet, som opretholder dem.

Det er nemt at se hvordan dette fungerer i praksis i nogle situationer: når vi, for eksempel, sætter folk højt på baggrund af deres akademiske bedrifter, så prioriterer vi abstrakt viden frem for levet erfaring, og ophøjer dem som har muligheder indenfor academia og marginaliserer alle andre. I andre tilfælde sker dette mere diskret. Vi fremhæver vores status som »organisatorer i bevægelsen«, og antyder at dem som ikke har tid eller ressourcer til den form for aktivitet har mindre krav på at tale. Vi kræver troværdighed som ”gammel i gårde”, og delegitimerer implicit alle som ikke er det – inklusiv immigranter, som har været tvunget til at flytte til vores bydel, fordi deres samfund er blevet smadret af beslutninger som har oprindelse i vores. Vi retfærdiggør vores kampe på basis af vores roller i det kapitalistiske samfund – som studerende, arbejdere, skattebetalere, borgere – uden at indse, at det kan gøre det endnu hårdere for de ledige, de hjemløse, og de ekskluderede, at retfærdiggøre deres.

Når vi understreger, at vores bevægelser er og skal være, ikke-voldelige, så er vi ikke andet end politikere. Dette skaber et *andet*, som er udenfor beskyttelsen af hvilken som helst legitimitet, som vi vinder til os selv. Kort sagt, så bliver vi legitime mål for vold. Enhver som trækker deres kammerater fri fra politiet i stedet for at vente passivt på at blive anholdt – enhver som laver skjold for at beskytte sig selv mod gummikugler, i stedet for at overlade gaden til politiet – enhver som er anklaget for overfald på en panser som overfaldt én: alle disse folk bliver kastet for ulvene som værende de voldelige, de rådne æbler. Dem som er nødsaget til at være maskeret, selv i lovlige aktioner grundet deres usikre arbejdsforhold eller immigrationsstatus, bliver stemplet som en sygdom, forrådt til fordel for nogle få krummer af legitimitet givet af herskerne. ”Vi Gode Borgere kan godt klare at være fuldstændig gennemsigtige;

vi ville aldrig begå kriminalitet eller dække over en potentiel kriminel i vores række.”

Og *andetheden* af volden baner vejen for andethedens vold. Dem som mærker de værste konsekvenser af dette er ikke de forkælede middelklasseunger, latterliggjort i internetkrige, men de samme folk som er på den forkerte side af enhver anden opdelende side af kapitalismen: de fattige, de marginaliserede, dem uden legitimationspapirer, uden nogen institution bag dem, og ingen grund til at spille det politiske spil, som favoriserer autoriteterne, og måske også et par højtflyvende aktivister.

At delegitimere vold, vil ikke sætte en stopper for den. Ulighederne i dette samfund kunne ikke bestå uden volden, og de desperate vil altid respondere ved at handle, særligt når de kan fornemme at de er blevet overladt til deres skæbne. Denne form for delegitimering kan skabe en kløft mellem de vrede og de moralsk ophøjede, de ”irrationelle” og de rationelle, den voldelige og den sociale. Vi så konsekvenserne af dette i oprøret i England, i august 2011, da mange af de udsatte, desperate efter at forbedre deres position gennem alle legitime midler, vovede sig ud i en privat kamp mod ejendomsret, politiet, og resten af samfundet. Nogle af dem havde tidligere forsøgt at deltage i folkelige bevægelser, men blev blot stigmatiseret som bøller; ikke overraskende, så tog deres oprør en antisocial drejning, resulterende i fem dræbte og fremmedgjorde dem yderligere fra de andre 'sektioner' af befolkningen.

Ansvar for denne tragedie hviler ikke kun på rebellerne, ej heller kun dem, som indførte de uretfærdigheder, som de led under, men også på de aktivister som stigmatiserede rebellerne i stedet for at slå sig sammen med dem, og skabe en bevægelse som kunne kanalisere deres vrede. Hvis der ikke er nogen forbindelse mellem dem som har til hensigt at forandre

samfundet og dem som lider mest under det; ingen fælles sag mellem de håbefulde og de rasende, så, når de sidstnævnte gør oprør, vil de førstnævnte afvise dem, og de sidstnævnte vil blive knust sammen med al håb om reel forandring. Ingen forsøg på at gøre op med hierarki kan lykkes så længe de udsatte, de Andre ekskluderes.

Hvad burde så være vores fundament for legitimitet, hvis ikke vores troskab mod legalitet, ikke-vold, eller enhver anden standard som forråder vores potentielle kammerater? Hvordan forklarer vi, hvad vi laver og hvorfor vi er berettiget til det? Vi er nødt til at dele og formidle en legitimitetsværdi som ikke er kontrolleret af vores herskere, som ikke skaber Andre.

Som anarkister siger vi, at vores ønsker og velbefindende og dem af vores medskabninger, er den eneste meningsfulde basis for handling. I stedet for at klassificere handlinger som voldelige eller ikke-voldelige, fokuserer vi på om de udvider eller indskrænker frihed. I stedet for at insistere på at vi er ikke-voldelige, så understreger vi nødvendigheden af at afbryde den vold som er iboende i et hierarkisk styre. Dette er måske ubekvemt for dem som er vant til at søge dialog med de magtfulde, men det er uundgåeligt for enhver som virkelig ønsker at afskaffe deres magt.

Konklusion: Tilbage til strategier

Men hvordan afbryder vi volden i et hierarkisk styre? Tilhængerne af ikke-vold indrammer deres argumenter i strategiske såvel som moralske termer: vold fremmedgør masserne, forhindrer os i at skabe den "folkemagt" som er nødvendig for at sejre.

Der er et gran af sandhed i hjertet af dette. Hvis vold bliver set som en illegitim brug af magt, kan deres argument blive opsummeret som dobbeltkonfekt: delegitimerede handlinger er upopulære.

Selvfølgelig vil de folk som tager det kapitalistiske systems legitimitet for givet, se enhver som tager de fysiske skridt mod at undergrave den, som voldelige. Så, udfordringen som vi står overfor er at legitimere konkrete former for oprør: ikke på baggrund af at de er ikke-voldelige, men på den baggrund at de er frigørende, at de opfylder reelle behov og ønsker.

Det er ikke en let sag. Selv når vi lidenskabeligt tror på det vi laver, så har vi en tendens til at mumle når vi bliver bedt om at forklare os selv, hvis det ikke bliver opfattet som legitimt. Hvis bare vi kunne blive indenfor rammerne, fremsat af dette system, mens vi forsøger at ødelægge det! The Occupy movement blev karakteriseret af dets forsøg på at gøre netop dette – borgere som insisterede på deres ret til at besætte offentlige parker på basis af obskure juridiske smuthuller, fremsætte sørgelige retfærdiggørelser ligeså lidt overbevisende for tilskuerne som for autoriteterne. Folk vil gerne korrigere uretfærdighederne omkring dem, men i et voldsomt reguleret og kontrolleret samfund er der kun lidt som de føler sig berettiget til at gøre

[...]

Hvis vi virkelig vil ændre vores samfund, kan vi ikke forblive indenfor de snævre rammer som autoriteterne betragter som legitimt: vi er nødt til at udvide rækkevidden for hvad folk føler sig berettiget til at gøre.

At legitimere oprør, at udvide hvad der er acceptabelt, vil ikke være populært i begyndelsen – det er det aldrig, netop på grund af den dobbeltkonfekt fremført ovenfor. Det kræver vedholdende

forsøg at ændre diskursen: roligt at møde anslagene, anklagerne, og ydmygt understrege vores egne kriterier for hvad der er legitimt.

Om vi tænker at denne udfordring er besværet værd eller ej afhænger af vores langsigtede mål. Som David Graeber har pointeret, så er konflikter over målene ofte forklædt som moralske og strategiske forskelle. At gøre ikke-vold til det centrale princip i vores bevægelse giver god mening hvis vores langsigtede mål er *ikke* at udfordre de fundamentale strukturer i vores samfund, men at skabe en massebevægelse som kan bruge legitimiteten defineret af de magtfulde – og som er indstillet på at politisere sig selv derefter. Men hvis vi virkelig ønsker at forandre vores samfund, så må vi ændre diskursen omkring legitimitet, og ikke blot positionere os selv indenfor de rammer som i øjeblikket eksisterer. Hvis vi kun fokuserer på det sidstnævnte, så vil vi opleve at jorden konstant skrider under vores fødder, og at mange af dem som vi har brug for, for at finde fælles grund, aldrig kan dele den med os.

Det er vigtigt at have strategiske debatter: at fjerne os fra idéen om ikke-vold betyder ikke at vi skal mene at hvert et ødelagt vindue er en god idé. Men det modvirker kun disse debatter når dogmatikere insisterer på, at alle som ikke deler deres mål og antagelser – for ikke at tale om deres klasseinteresser! - ikke har nogen strategisk sans. Det er ligeledes ikke strategisk at fokusere på at delegitimere hinandens anstrengelser, i stedet for at koordinere og handle sammen der hvor vi overlapper. Det er pointen med at skabe en positiv diversitet af taktikker: at skabe en bevægelse som har plads til os alle, og ikke efterlader nogen plads til dominans og underkuelse – en »folkets magt« som både kan udviddes og forstærkes.

2019

Det Autonome Forlag

Hvad er vold? Hvem får lov til at definere det? Har den en plads i jagten på frihed? Disse oldgamle spørgsmål blev igen bragt frem under the Occupy Movement⁴. Men denne diskussion drejer sig aldrig om det vigtigste; mens nogen delegitimerer vold, skaber selve sprogbruget om legitimitet en vej for autoriteterne at bruge mod os.

Oversætters note:

Noget af den oprindelige tekst har jeg valgt at udelade, da det var relateret til noget meget lokalt, i dette tilfælde USA.

Oprindelig tekst: CrimethInc

Link: <https://crimethinc.com/2012/03/27/the-illegitimacy-of-violence-the-violence-of-legitimacy>

---

⁴ The **Occupy movement**, var en international progressiv, socio-politisk bevægelse, som udtrykte opposition mod social og økonomisk ulighed og mod manglen på "ægte demokrati". Den sigtede primært mod at fremme social og økonomisk retfærdighed og nye former for demokrati.